

50 lectures

Cicle inicial de primària

11. ALLÀ ON VIUEN ELS MONSTRES
12. EL LLOP HA TORNAT
13. EL MEU PARE VA SER REI
14. EN FLON-FLON I LA MUSETA
15. HISTÒRIES DE RATOLINS
16. LA ZEBRA CAMIL·LA
17. NO ÉS FÀCIL, PETIT ESQUIROL!
18. SOPA DE CARBASSA
19. SOPA DE PEDRA
20. TOTA LA COLLA SE'N VA DE SAFARI

Fitxa 11

ALLÀ ON VIUEN ELS MONSTRES

Títol:	Allà on viuen els monstres
Autor:	Sendak, Maurice
Il·lustrador:	Sendak, Maurice
Ciutat:	Pontevedra
Editorial:	Kalandraka
Traductora:	Viu, Maria
Any d'edició:	2000
Pàgines:	40
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	Móns imaginaris. Els somnis. Els conflictes

RESUM

En Max s'ha portat malament, ha fet algunes destrosses i ha maltractat el gos. La seva mare el renya tractant-lo de «monstre» i l'envia al llit sense sopar.

Un cop a la seva habitació, aquesta es va transformant fins a convertir-se en un món sencer a través del qual Max viatja fins arribar on viuen els monstres.

Allà coneix els més terribles i arriba a proclamar-se'n rei.

En un moment donat sent una oloreta de menjar que el fa decidir a emprendre el viatge de tornada.

Sortint d'aquest món imaginari que li ha permès lluitar contra la por i la inseguretat, arriba a la seva habitació i troba el sopar a taula. Encara és calent.

*«I, quan en Max va arribar per fi al lloc on viuen els monstres
aquells van bramar amb les seves veuasses terribles,
i van fer cruixir les seves dents terribles.
i van fer girar els seus ulls terribles,
i van mostrar les seves urpes terribles.»*

ASPECTES A DESTACAR

És un dels àlbums dels considerats clàssics que l'editorial Kalandraka ha tomat a reeditar. Les il·lustracions són senzilles i molt expressives a la vegada. Un joc molt interessant que planteja el llibre és veure com a mesura que la història avança, les il·lustracions van creixent fins a arribar al punt més alt de la història representat en tres pàgines a sang i com, a partir d'aquest punt, es van tornant a fer cada cop més petites i permeten que el text cobri més presència.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Proposem una activitat plàstica consistent en recrear un món imaginari semblant al d'«Allà on viuen els monstres».

ALTRES LLIBRES DE L'AUTOR

El letrero secreto de Rosie. Madrid: Alfaguara, 1984

El petit ós. Madrid: Alfaguara, 2001

La cocina de noche. Madrid: Alfaguara, 1987

Fibxa 12

EL LLOP HA TORNAT

Títol:	El llop ha tornat
Autor:	Pennart, Geoffroy de
Il·lustrador:	Pennart, Geoffroy de
Editorial:	Corimbo
Ciutat:	Barcelona
Any d'edició:	2003
Traductora:	Coll-Vinent, Anna
Pàgines:	37
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	Referències als contes populars amb llop. Humor

RESUM

El senyor Conill llegeix al diari una notícia aterridora: el llop ha tornat. Quan truquen a la porta tem que serà el llop, però són els Tres Porquets, tots espantats, que també han llegit la notícia. Cada vegada que truquen a la porta és un ensurt, però sempre són altres amics, víctimes literàries del llop, que vénen a buscar refugi i companyia. Decideixen sopar tots junts i finalment, quan ja estan entaulats, qui truca sí que és el llop. Junts s'hi enfrontaran i aconseguiran pactar amb ell: el convidaran a sopar si els promet explicar-los contes de por sobre llops.

"Aquesta nit el senyor Conill té por d'anar-se'n a dormir. Acaba de llegir al diari una notícia aterridora!

EL LLOP HA TORNAT!

El senyor Conill s'apressa a tancar la porta amb pany i clau quan de sobte: «TOC-TOC-TOC»

«Oh, Déu meu! És EL LLOP!»"

ASPECTES A DESTACAR

L'estructura feta de situacions repetides, encara que amb variacions en els diàlegs, fa aquest conte molt adequat per als més petits, però el sentit de l'humor i les referències a altres contes fan que el puguin fruitir persones de qualsevol edat. Pensant en els nens més petits, cal tenir en compte que en gaudiran més si coneixen els contes a què es fa referència: *Els Tres Porquets*, *Les Set Cabretes*, *El Petit Anyell*, *Pere i el llop* i *La Capuxeta Vermella*.

Les il·lustracions són clares i plenes de detalls humorístics.

Existeix en francès la mateixa història explicada des del punt de vista del llop (*He tornat*) tant o més divertida que la que estem comentant. Si es pot aconseguir, pot resultar molt interessant fer-ne una lectura paral·lela i observar els dos punts de vista, tant en el text com en els dibuixos.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Aquesta és una història molt adequada per a que els nens la representin, triant cadascú quin personatge vol ser.

Fitxa 13

EL MEU PARE VA SER REI

Títol:	El meu pare va ser rei
Autor:	Robberecht, Thierry
Il·lustrador:	Goossens, Philippe
Editorial:	Baula
Ciutat:	Barcelona
Any d'edició:	2002
Pàgines:	26
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	Relació pares/fills. Prestigi social.

RESUM

El pare del protagonista era divertit i afectuós. S'ho passaven bé compartint estones de joc. De cop i volta uns senyors l'anomenen rei i el pare comença a créixer tant que ja no pot jugar amb el seu fill, ni viure a la mateixa casa, ni abraçar la seva dona. Els amics l'envegen perquè té un pare tan important però ell no és feliç, ha perdut el pare i el company de joc. Finalment el pare, que també es troba sol i els enyora a tots dos, renunciarà a la corona i tornarà a ser el d'abans.

"Els meus amics em deien:

-Ha de ser divertit que el teu pare sigui rei!

Jo no deia res. No era gens divertit.

Era el rei de tots, però jo ja no tenia pare."

ASPECTES A DESTACAR

El conte parla d'un tema força actual: el temps que els pares passen amb els seus fills i els sentiments que això comporta a les dues parts. Ho fa de manera fantàstica (el pare és anomenat rei, fins i tot amb corona i castell) i amb unes il·lustracions exagerades (el pare/rei adquireix una mida enorme). Dos aspectes que ajuden a abordar el tema amb una certa distància, sense dramatitzar-lo.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

La temàtica del llibre dóna peu a tractar el tema de les relacions familiars i de les estones que pares i fills passen junts. L'activitat que proposem pot fer-se abans de llegir el llibre com a presentació i introducció o bé després d'explicar-lo o llegir-lo.

Es podria començar iniciant amb els nens una conversa sobre quines són les activitats que fan amb els pares i que els agraden més. També s'hi inclourien aquelles que els agradaria fer. Un cop treballat a nivell oral es podrien fer frases completes i exposar-les en un mural col·lectiu amb el títol: Què ens agrada fer amb el pares?.

Fibra 14

EN FLON-FLON I LA MUSETA

Títol:	En Flon-Flon i la Museta
Autor:	Elzbieta
Il·lustrador:	Elzbieta
Editorial:	Cruïlla
Col·lecció:	El vaixell de vapor (Pirates)
Ciutat:	Barcelona
Any d'edició:	2001
Adaptació:	Font i Ferré, Núria
Pàgines:	30
Edat:	A partir de sis anys
Tema:	Guerra, amistat

RESUM

En Flon-Flon i la Museta són molt amics, sempre volen estar junts. Un dia, sense saber com ni per què, una guerra els separa. En Flon-Flon deixa de veure la seva amiga i ni tan sols pot parlar amb ella perquè segons li diu la mare, la Museta «està a l'altre costat de la guerra».

El conte parla de la guerra, però també de l'amistat que està per sobre de qualsevol conflicte.

El pare va sospirar.

—La guerra no mor mai, fill.

Només s'adorm, de tant en tant.

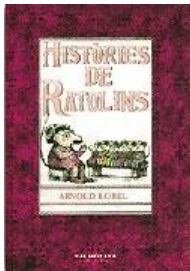
I, quan dorm, s'ha d'anar amb compte perquè no es desperti.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Després de llegir el llibre, es podria generar un diàleg sobre el que ells i elles saben de les guerres i que es pensessin alternatives per a la solució dels conflictes:

- Quines guerres coneixeu? Les heu vist als telenotícies? Qui us ho ha explicat?
- Per què hi ha guerres?
- Quines altres maneres hi pot haver per resoldre els problemes?
- De quin color pintaries la guerra? Per què?
-

Fitxa 15

HISTÒRIES DE RATOLINS

Títol:	Històries de ratolins
Autor:	Lobel, Arnold
Il·lustrador:	Lobel, Arnold
Editorial:	Kalandraka
Ciutat:	Pontevedra
Any d'edició:	2000
Traductora:	Viu, Maria
Pàgines:	64
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	Superació de dificultats, capacitat d'adaptació

RESUM

Pare ratolí explica una historia a cada un dels seus fills abans d'anar a dormir. Són set històries quotidianes, divertides, de vegades un punt surrealistes on els ratolins sempre saben adaptar-se i sortir airosos de les situacions que se'ls presenten.

—Pare, ara ja som tots al llit —van dir els ratolinets—. Si us plau, explica'ns una història.

—Faré una cosa millor—va dir el Pare—. Us explicaré set històries, una per cadascun de vosaltres, si prometeu que anireu al llit en quant acabi.

—I tant que ho farem! —van dir els nens.

I el pare va començar...

VALORACIÓ

És un llibre ple d'encant. La veu del pare ratolí explicant contes a l'hora d'anar a dormir transmet benestar — i resulta un bon model a imitar. Les històries, poc convencionals, donen sempre solucions imaginatives que comuniquen confiança en els propis recursos i una visió positiva de la vida.

Els dibuixos tenen la senzillesa i la calidesa que demanen les històries.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Dos o tres nois i/o noies de sisè preparen l'explicació d'un dels contes pels seus companys de P5, repartint-se els papers del narrador i dels personatges. A cada sessió de treball, un grup dels grans prepara l'explicació per als petits.

Després la mestra de P5 proposarà agrair als amics grans aquesta bona estona que els han fet passar fent un dibuix i, si s'escau escrivint alguna frase.

Almenys un exemplar del llibre queda a la classe de P5 perquè se'l puguin mirar.

Una altra activitat pot ser construir un pou dels desigs amb diferents materials (plastilina, fang, cartró, etc.) i després d'explicar el conte que cadascú escrigui en un paperet un desig i el llenci al pou.

Fitxa 16

LA ZEBRA CAMIL·LA

Títol: La zebra Camil·la
Autora: Núñez, Marisa
Il·lustrador: Villán, Óscar
Ciutat: Pontevedra
Editorial: Kalandraka
Any d'edició: 2000
Pàgines: 24
Edat: A partir de sis anys
Temes: Fer-se gran: la col·laboració

RESUM

La Camil·la és una petita zebra que cada dia es fa més gran i els tirants i els calçons comencen a fer-li nosa. Sense fer cas dels consells de la seva mare un dia decideix treure-se'ls i el vent se li endú les ratlles. A partir d'aquí, un seguit d'animals i altres col·laboradors intenten consolar-la donant-li cada un d'ells una nova ratlla pel seu cos. Poc a poc va tornant a ser una zebra ratllada d'una manera molt especial, una mica més gran, amb tot el que li han aportat els altres i sense gens de pena.

"La Camil·la va seguir caminant, amb un anell en una pota, una ratlleta de plata... i una mica menys de pena.

Com que estava preocupada, li van entrar ganes de plorar i va deixar caure CINC llàgrimes més. Després va quedar bocabadada, comptant els colors de l'arc de Sant Martí.

—Per què plores? —li va preguntar l'arc de sant Martí.

—Per què el vent bandit s'ha endut les ratlles del meu vestit —li va contestar, sanglotant. Acosta't una mica. Et posaré un pegat blau, fresc com la seda en primavera."

ASPECTES A DESTACAR

La traducció al català conté alguns aspectes que considerem inadequats.

L'estructura de repeticions fa que també sigui adient per a ser narrat a l'alumnat de cicle infantil.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Proposem que cada nen o nena pensi quin animal o col·laborador podria ajudar donant-li una ratlla a la zebra Camil·la, com seria aquesta ratlla i què li diria a la zebra.

Aquesta activitat es pot fer de manera oral o escrita.

Una altra proposta de tipus plàstic —que podria complementar l'anterior— consisteix en anar afegint les ratlles que anem inventant a un dibuix de la silueta de la zebra.

En aquestes dues activitats podem remarcar la idea de col·laboració i fer entendre que amb una petita aportació de cadascú és com es fan els grans projectes, les grans coses.

ALTRES LLIBRES DE L'AUTORA

El pollet plomat: Barcelona: Kalandraka, 2000

Fibxa 17

NO ÉS FÀCIL, PETIT ESQUIROL!

Títol:	No és fàcil, petit esquirol!
Autora:	Ramon, Elisa
Il·lustradora:	Osuna, Rosa
Ciutat:	Barcelona
Editorial:	Kalandraka
Any d'edició:	2003
Pàgines:	36
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	Mort de la mare

RESUM

Un esquirol està molt trist, s'ha mort la seva mare. El pare intenta consolar-lo, però l'esquirol està tan enrabiat que fins i tot trenca les seves joguines. El seu amic mussol el consola. Mica en mica, el pare esquirol aconsegueix que el fill accepti la mort de la mare recordant com van morir els seus pares, és a dir, els avis de l'esquirollet. L'esquirollet va superant diferents etapes del dol i poc a poc es va recuperant.

"En el seu petit cor hi havia massa pena. No tenia ganes ni de jugar!"

Quan veia les mares dels seus amics, enyorava la seva i encara es posava més trist.

Llavors preferia allunyar-se i caminar tot sol pel bosc."

ASPECTES A DESTACAR

El conte educa els sentiments i les emocions de l'infant davant de la pèrdua d'un familiar.

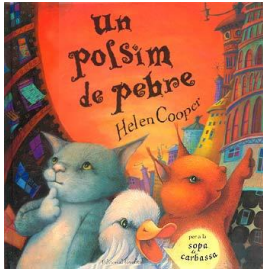
Aborda el tema directament, amb humanitat, i proposa tècniques per superar l'impàs en un marc realista.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

L'àlbum està molt ben il·lustrat i la primera part on s'expressen els sentiments de pena i tristesa estan pintats amb tons freds i foscos. La segona part, quan l'esquirollet comença a sortir del pou, a assumir els fets i a veure'ls amb certa distància, els tons dels dibuixos es tornen més càlids, més agradables. Un bon exercici és observar amb detall el treball de la il·lustradora: els enquadres, la superposició d'imatges, els elements simbòlics que hi apareixen —les espirals que representen la mare, el núvol que plana sobre el cap de l'esquirollet— els colors que emprà, etc. per reforçar el text.

Hi ha una altra activitat òbvia, després de la lectura, que és parlar de la mort. A partir de les preguntes de la mestra o del mestre, es poden anar recollint les informacions dels infants i fer unes reflexions conjuntes sobre aquest tema —tabú?— i sobre com l'entendem en la nostra cultura occidental.

Fitxa 18

SOPA DE CARBASSA

Títol:	Sopa de carbassa
Autora:	Cooper, Helen
Il·lustradora:	Cooper, Helen
Ciutat:	Barcelona
Editorial:	Joventut
Traductora:	Ferran, Teresa
Any d'edició:	1998
Pàgines:	30
Edat:	A partir de sis anys, o abans en lectura acompanyada
Temes:	Convivència. Treball en equip. Resolució de conflictes

RESUM

En una cabana al mig del bosc hi viuen un esquirol, un ànec i un gat. Cada un d'ells s'ha «especialitzat» en una feina, tant a l'hora de fer música com per fer la sopa de carbassa que tenen costum de menjar. Un bon dia l'ànec decideix pel seu compte que vol fer una cosa diferent del que tenien establert.

Això provoca una baralla tan forta que l'ànec agafa les seves coses i marxa de casa. Els companys primer estan molt enfadats, però quan veuen que no torna es comencen a preocupar i surten a buscar-lo.

Quan no el troben per enlloc pateixen per ell, però el pitjor ve quan arriben a pensar que potser ha trobat uns amics millors que ells.

Quan finalment arriben a casa i veuen que ha tornat estan molt contents, li deixen remenar la sopa i no els fa res que esquitxi per tot arreu. La pau torna a regnar a la cabana... fins que l'ànec vol provar, altra vegada, una cosa nova.

"Endinsada en el bosc hi ha una vella cabana blanca amb carbasses al jardí.

Fa una bona olor de sopa, i amb sort, a la nit, podria ser que veiéssiu per la finestra un Gat tocant una gaita, un Esquirol amb un banjo i un Aneguet cantant."

ASPECTES A DESTACAR

Les il·lustracions són realistes, d'estil més aviat clàssic, plenes de detalls, amb colors càlids, intensos i suaus. A la majoria hi veiem el que passa, però en algunes se'ns explica el que pensen o imaginem els personatges.

Hi trobem diversos enfocaments: plans frontals i picats. La distribució dels dibuixos a la pàgina també és força variada.

Pel que fa al text presenta de manera natural, divertida i sense «moralitat» unes actituds i uns conflictes —i els desigs que els mouen i les emocions que provoquen— molt habituals quan es tracta de compartir alguna cosa o de treballar en equip.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Una de les millors activitats a fer a partir d'una lectura és parlar-ne. En aquest conte hi ha alguns moments molt bons per aturar la lectura i comentar-la. Un podria ser quan l'ànec vol fer de cap de cuina. Possibles qüestions a plantejar:

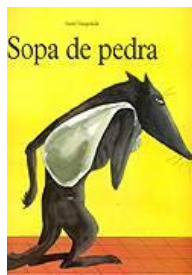
- *Què penseu de que l'ànec vulgui fer de cap de cuina?*
- *I de que ho faci sense parlar-ho amb els altres?*
- *Què faran els seus companys quan ho sàpiguen?*
- *Què faríeu vosaltres?*

Un altre bon moment per aturar-se i xerrar és quan l'esquirol i el gat pensen que potser l'ànec no s'ha perdut, sinó que ha trobat uns amics millors.

Una altra activitat pot ser —després d'haver observat les il·lustracions on s'hi representa el que pensen els personatges— proposar als nens i les nenes que dibuixin alguna cosa que han somiat, desitjat, temut...

Aquesta activitat serà més reeixida —tant a nivell emocional com artístic— si la fem després d'haver parlat sobre els seus somnis, els seus desigs, els seus temors.

Fitxa 19

SOPA DE PEDRA

Títol:	Sopa de pedra
Autora:	Vaugelade, Anaïs
Il·lustradora:	Vaugelade, Anaïs
Ciutat:	Barcelona
Editorial:	Corimbo
Any d'edició:	2001
Pàgines:	30
Edat:	A partir de sis anys
Temes:	La por, la marginació, els prejudicis

RESUM

El personatge central del conte és un llop que va trucant a la porta de diverses cases durant l'hivern nevat. Una gallina li té pietat i li obre la porta. El llop proposa preparar una sopa de pedra. Com que tots els animals de la contrada s'hi van interessant cada animal hi afegeix un ingredient nou: api, carabassa... de manera que la sopa es va fent cada vegada més gustosa.

Coneixent el tarannà tradicional dels llops de conte i sabent que tots els animals que van arribant formen part d'una dieta típica de llop, els lectors estem tota l'estona amb l'ai al cor tement un final dramàtic. Però no. Tots els animals fan un bon sopar, repeteixen tres cops de sopa i el llop marxa sense haver fet mal a ningú.

La gallina s'esvera. «El llop!»

«No tinguis por, gallina: sóc vell, ja no em queda cap dent. Deixa que m'escalfi a la vora de la llar de foc i que em prepari una sopa de pedra.»

La gallina dubta; no les té totes, no cal dir-ho, però és molt tafanera: no ha vist mai el llop de debò, només el coneix per les històries que conten d'ell...

I li agradaria molt tastar una sopa de pedra.

Així que obre la porta.

ASPECTES A DESTACAR

Es parteix del tòpic dels tres porquets, però de seguida se'n revisen els plantejaments: el llop convenç la gallina perquè obri la porta a canvi de preparar una sopa de pedra. És un conte ideal per superar prejudicis i la por i per actuar contra la segregació.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Sopa de pedra és un bon conte per dramatitzar. La història permet afegir i treure personatges, de manera que podem allargar o escurçar la representació a voluntat.

Si es proposa amb temps es pot demanar a cada infant que porti una hortalissa per representar amb més versemblança la història. De passada aprofitarem –potser– per aprendre què són, de quin color, com es conreen i quin gust tenen els diferents menjars del conte.

Fitxa 20

TOTA LA COLLA SE'N VA DE SAFARI

Títol	Tota colla se'n va de safari
Autora	Krebs, Laurie
Il·lustradora	Cairns, Julia
Ciutat	Barcelona
Editorial:	Intermón Oxfam
Any d'edició	2003
Pàgines	34
Edat	A partir de sis anys
Temes	Els números, els massai, la interculturalitat

RESUM

Una colla de nens d'una tribu es passegen per l'estepa africana i veuen diversos animals. A cada plana apareix un número de l'ú al deu que compta el nombre d'exemplars que veuen de cada espècie: un lleopard, dos estruços, tres girafes, etc.

El conte s'estructura al voltant dels deu primers números com tants altres contes per aprendre les primeres lletres o els primers números. La curiositat i l'interès rau, en aquest cas, en el fet que trobem aquests nombres també en llengua suahili. Al final del llibre hi ha un mapa de Tanzània i algunes informacions sobre la cultura massai.

Tota la colla se'n va de safari.

Una vella acàcia apareix com del no res

Les girafes se'n mengen les fulles

La Tumpe en compta tres.

ASPECTES A DESTACAR

És un llibre molt didàctic que ensenya a comptar en swahili. Conté un mapa de Tanzània i una explicació sobre el poble massai. La il·lustració cospa l'estil dels artistes de l'Àfrica central i, als ulls del lector, resulta impactant i, a més, simpàtica. També conté els noms dels animals en bilingüe i els noms dels nens que hi surten explicats. És un conte ideal per treballar la diversitat cultural.

PROPOSTA D'ACTIVITATS

Després de llegir el conte proposarem fer el nostre propi llibre de números.

La idea és senzilla. Es tracta de fer un llibre en el qual a cada pàgina li correspongui un número i la seva representació gràfica. Poden emprar tota mena de revistes, anuncis, envoltoris, fotografies, dibuixos, etc.

Aquesta activitat es pot fer en petits grups.

una altra activitat pot ser que tota la classe se'n vagi de safari pel barri. Sortiu a passejar amb el grup i una màquina de fotos i aneu buscant aquelles imatges que continguin diferents objectes fins a completar els deu números. Per exemple, un semàfor, dues finestres, tres persones, quatre cotxes aparcats, etc. Després les imprimiu i confegiu el vostre llibre. Es pot fer de manera que els números s'hagin d'enganxar amb velcro i es pot regalar als companys de la classe de cinc anys per a la seva biblioteca d'aula.